

**ผลของการสอนแบบจัดกรอบมโนทัศน์ที่มีต่อความคงทนในการเรียนรู้
และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาล**

นางสาวประดับ เต๋วแดง

**สถาบันวิทยาลัยบริการ
สุขภาพจางเจอนมหาวิทยาลัย
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคณะมหัศจรรย์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต**

**สาขาวิชาการพยาบาลศึกษา
คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**

ปีการศึกษา 2542

ISBN 974-334-355-5

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

22 พ.ย. 2543

๕ 190๘๘531

**EFFECTS OF TEACHING BY CONCEPT MAPPING
ON LEARNING RETENTION AND ACHIEVEMENT
OF NURSING STUDENTS**

Miss Pradub Kaewdang

**สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science in Nursing Education**

Program in Nursing Education

Faculty of Nursing

Chulalongkorn University

Academic Year 1999

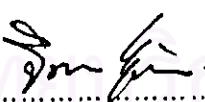
ISBN 974-334-355-5

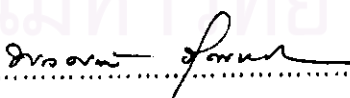
หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลของการสอนแบบจัดกรอบมโนทัศน์ที่มีต่อความคงทนในการเรียนรู้
และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาล
โดย นางสาวประดับ แก้วแดง
ภาควิชา คณะพยาบาลศาสตร์ สาขาวิชาการพยาบาลศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ พ.ศ.ศ.หญิง ดร. พวงเพ็ญ ชูณหปราณ

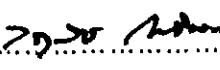
คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้มหาวิทยาลัยรับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณะบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ พ.ศ.ศ.หญิง ดร. พวงเพ็ญ ชูณหปราณ)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. ไพฑูรย์ โพธิสาร)

ประดับ แก้วแดง : ผลของการสอนแบบจัดกรอบมโนทัศน์ที่มีต่อความคงทนในการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาล (EFFECTS OF TEACHING BY CONCEPT MAPPING ON LEARNING RETENTION AND ACHIEVEMENT OF NURSING STUDENTS) อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ พ.ศ.ศ. หญิง ดร. พวงเพ็ญ รุณพราน, 192 หน้า. ISBN 974-334-355-5

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาล ก่อนและหลังได้รับการสอนแบบจัดกรอบมโนทัศน์ และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลระหว่างกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบจัดกรอบมโนทัศน์กับกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบปกติ กลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาชั้นปีที่ 1 หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้า จันทบุรี จำนวน 51 คน จัดเข้ากลุ่มทดลอง 25 คน และกลุ่มควบคุม 26 คน โดยการสุ่มแบบจับคู่ตามระดับเกรดเฉลี่ยของนักศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แผนการสอนแบบจัดกรอบมโนทัศน์ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น ผ่านการตรวจสอบความตรงความเนื้อหาโดยกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ค่าความเที่ยงของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเท่ากับ .72 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบที

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาล หลังได้รับการสอนแบบจัดกรอบมโนทัศน์สูงกว่าก่อนได้รับการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบจัดกรอบมโนทัศน์สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาควิชา..... คณะพยาบาลศาสตร์.....
 สาขาวิชา..... การพยาบาลศึกษา.....
 ปีการศึกษา..... 2542.....

ลายมือชื่อนิสิต.....
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4177567536 : MAJOR NURSING EDUCATION

KEY WORD: TEACHING BY CONCEPT MAPPING / LEARNING RETENTION /
ACHIEVEMENT

PRADUB KAEWDANG : EFFECTS OF TEACHING BY CONCEPT
MAPPING ON LEARNING RETENTION AND ACHIEVEMENT OF
NURSING STUDENTS. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. POLICE MAJOR
PAUNGPEN CHOONHAPRAN, Ph.D. 192 pp. ISBN 974-334-355-5

The proposes of this quasi-experimental research were to compare achievement of nursing students before and after teaching by concept mapping, and to compare achievement and learning retention of nursing students between the group which being taught by concept mapping and traditional method. Research subjects were 51 first year students from Prapokklao Nursing College which were matched by randomly assigned into one experimental group and one control group. Research instruments were concept mapping lesson plan and achievement test developed by the researcher and the contents were validated by two groups of experts. The reliability of the test was .72. Statistical techniques used in data analysis were mean, standard deviation and t-test.

Major findings were as the following :

1. Achievement of nursing students after teaching by concept mapping was significantly higher than before at .05 level.
2. Achievement and learning retention of nursing students whom being taught by concept mapping were significantly higher than the control group at .05 level.

ภาควิชา..... คณะพยาบาลศาสตร์.....
สาขาวิชา..... การพยาบาลศึกษา.....
ปีการศึกษา..... 2542.....

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจากท่านอาจารย์ที่ปรึกษารองศาสตราจารย์ พ.ศ.ศ.หญิง ดร. พวงเพ็ญ ขุนหลประาม ที่ได้กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่าของท่านในการให้ความรู้ คำแนะนำ ชี้แนะแนวทางที่เป็นประโยชน์ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่ และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูง ขอกราบขอบพระคุณประธานสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา บุญพันธ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.ไพฑูรย์ โพธิ์สาร รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ดังรายนามในภาคผนวกที่ได้กรุณาตรวจตอบเครื่องมือวิจัย และให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการวิจัย และขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ได้ให้ทุนสนับสนุนบางส่วนในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชลบุรี อาจารย์ศิริพร ติมพัฒน์นันท์ อาจารย์เรณู สอนเครือ อาจารย์ดวงเพ็ญ เรือนใจมัน อาจารย์อุบล จิบศมานบุญ รวมทั้งนักศึกษาชั้นปีที่ 1 หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ของวิทยาลัยพยาบาลดังกล่าวที่ได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์และความช่วยเหลืออย่างดียิ่งในการทดลองใช้เครื่องมือวิจัย ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้า จันทบุรี คณะอาจารย์ภาควิชาพื้นฐานการพยาบาล อาจารย์ธศมน นามวงษ์ และนักศึกษาชั้นปีที่ 1 หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์และความร่วมมืออย่างดียิ่งในการทดลอง

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านของคณะพยาบาลศาสตร์ และขอขอบคุณพี่ๆ เพื่อนๆ และน้องๆ ร่วมรุ่นที่ให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ ขอขอบคุณ คุณนารีรัตน์ รุ่งงาม คุณกฤษณา พงสุวรรณ คุณพิมพ์ใจ ดังการ์สินธุ์ ที่ได้กรุณาช่วยเหลือในการพิมพ์วิทยานิพนธ์ ขอขอบคุณบรรณารักษ์ และเจ้าหน้าที่ห้องคอมพิวเตอร์ที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการสืบค้นข้อมูลและพิมพ์งาน

ขอขอบพระคุณภักขาณมิตร อาจารย์วิมลมาศ ชัมละมัย อาจารย์อมรินทร์ อ้าพลพงษ์ อาจารย์รัชรัช เจริญสุข ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการวิเคราะห์ข้อมูลบางส่วนและให้คำแนะนำเมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ ขอขอบพระคุณบุคคลที่ผู้วิจัยมีความผูกพันซึ่งได้คอยถามไถ่ถึงความคืบหน้าในการทำวิทยานิพนธ์ ห่วงใยสุขภาพ และเป็นกำลังใจของผู้วิจัย

สุดท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ พี่สาว น้องสาว น้องชาย และญาติๆ ที่คอยห่วงใยสุขภาพ เป็นกำลังใจ และสนับสนุนในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ด้วยดีเสมอมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญแผนภาพ.....	ฉุ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฉุ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
คำถามการวิจัย.....	5
แนวเหตุผลและสมมติฐานการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนทางทฤษฎี.....	10
แนวคิดเกี่ยวกับมโนทัศน์.....	16
แนวคิดเกี่ยวกับการสอนแบบจัดการรอบมโนทัศน์.....	20
แนวคิดเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	45
แนวคิดเกี่ยวกับความคงทนในการเรียนรู้.....	49
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	60
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	68
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	69
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	70
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	72

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
วิธีดำเนินการทดลอง.....	80
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	84
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	86
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	93
สรุปผลการวิจัย.....	97
อภิปรายผล.....	97
ข้อเสนอแนะ.....	103
รายการอ้างอิง.....	104
ภาคผนวก.....	117
ภาคผนวก ก. รายชื่อบุคคลที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย.....	118
ภาคผนวก ข. หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย.....	119
ภาคผนวก ค. สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	120
ภาคผนวก ง. ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	123
ภาคผนวก จ. ค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนกของ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	185
ภาคผนวก ฉ. การจัดการเรียนการสอนวิชาแนวคิดพื้นฐานและหลักการ พยาบาล 1 วิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้า จันทบุรี.....	187
ประวัติผู้วิจัย.....	192

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 เกร็ดเฉลี่ยของนักศึกษาพยาบาลในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมเรียงตามลำดับ และเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเกร็ดเฉลี่ยของทั้ง 2 กลุ่ม.....	71
2 ผังของแบบทดสอบ เรื่องการป้องกันการติดเชื้อและการควบคุม การแพร่กระจายของเชื้อโรค.....	75
3 ผังของแบบทดสอบ เรื่องการป้องกันการติดเชื้อจากการให้บริการ ทางการแพทย์และสาธารณสุข.....	76
4 ผังของแบบทดสอบ เรื่องสัญญาณชีพ.....	77
5 ผังของแบบทดสอบ เรื่องการจัดสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย และการดูแลสุขภาพส่วนบุคคล.....	79
6 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม....	81
7 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษาพยาบาลในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ระหว่างก่อนการสอนกับหลังการสอนทันที.....	87
8 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษาพยาบาลระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม ในระบะก่อนการสอนและในระบะหลังการสอนทันที	88
9 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษาพยาบาลระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม ในระบะหลังการสอน 4 สัปดาห์	89
10 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษาพยาบาลในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ระหว่างหลังการสอนทันทีกับหลังการสอน 4 สัปดาห์.....	90
11 ผลการประเมินการเรียนการสอนของนักศึกษาพยาบาลในกลุ่มทดลอง.....	91

สารบัญแนบภาพ

แผนภาพที่	หน้า
1 ตัวอย่างกรอบมโนทัศน์แบบกระจายออกหรือชี้แจง.....	21
2 ตัวอย่างกรอบมโนทัศน์แบบปลายเปิด.....	22
3 ตัวอย่างกรอบมโนทัศน์แบบเชื่อมโยง.....	23
4 ตัวอย่างกรอบมโนทัศน์แบบปลายปิดหรือปิดล้อมเป็นวง.....	24
5 ตัวอย่างกรอบมโนทัศน์แบบแมงมุม.....	25
6 ตัวอย่างกรอบมโนทัศน์แบบลูกโซ่.....	26
7 ตัวอย่างกรอบมโนทัศน์แบบเรียงลำดับ.....	27
8 การเรียนรู้อย่างมีความหมายและการเรียนรู้แบบท่องจำ.....	30
9 การเรียนรู้อย่างมีความหมาย : ความรู้เดิมมีความซับซ้อนแตกต่างกัน.....	31
10 Advance organizers.....	32
11 ทฤษฎีความจำสองกระบวนการ.....	52

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภูมิ

หน้า

แผนภูมิที่

1 ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย.....

83

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย